

Rolnummer 4978
Arrest nr. 84/2011 van 18 mei 2011

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vragen over artikel 4, vierde lid, van de wet van 24 februari 1978 betreffende de arbeidsovereenkomst voor betaalde sportbeoefenaars, gesteld door het Arbeidshof te Antwerpen.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters M. Bossuyt en R. Henneuse, en de rechters E. De Groot, L. Lavrysen, J.-P. Snappe, P. Nihoul en F. Daoût, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter M. Bossuyt,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*   *   *

I. Onderwerp van de prejudiciële vragen en rechtspleging

Bij arrest van 22 juni 2010 in zake Mohamed Dahmane tegen de vzw « K. Racing Club Genk », waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 28 juni 2010, heeft het Arbeidshof te Antwerpen de volgende prejudiciële vragen gesteld :

« - Schendt artikel 4, lid 4, van de wet van 24 februari 1978 betreffende de arbeidsovereenkomst voor betaalde sportbeoefenaars de artikelen 10 en 11 van de Grondwet doordat uit de toepassing ervan volgt dat de betaalde sportbeoefenaar die zijn voor bepaalde tijd gesloten arbeidsovereenkomst verbreekt vóór het verstrijken van de termijn ervan en wiens jaarloon meer dan 98.526,10 EUR bedraagt, in voorkomend geval een beëindigingsvergoeding dient te betalen die kan oplopen tot 36 maanden loon, daar waar de bediende die in dezelfde situatie verkeert maar die onder de toepassing valt van de Arbeidsovereenkomstenwet van 3 juli 1978 een beëindigingsvergoeding van maximaal 12 maanden loon dient te betalen ?

- Schendt artikel 4, lid 4, van de wet van 24 februari 1978 artikel 23 van de Grondwet en meer in het bijzonder het recht op vrije arbeid, doordat uit de toepassing ervan beëindigingsvergoedingen worden bepaald die kunnen oplopen tot 36 maanden loon ? ».

Memories zijn ingediend door :

- Mohamed Dahmane, woonplaats kiezend te 2000 Antwerpen, De Burburestraat 6-8;
- de Ministerraad.

Mohamed Dahmane heeft ook een memorie van antwoord ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 2 februari 2011 :

- zijn verschenen :

. Mr. G. Ernes, advocaat bij de balie te Luik, tevens *loco* Mr. L. Keyzer, advocaat bij de balie te Antwerpen, en *loco* Mr. L. Misson, advocaat bij de balie te Luik, voor Mohamed Dahmane;

- . Mr. V. Pertry, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers L. Lavrysen en J.-P. Snappe verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

M. Dahmane is beroepsvoetballer. Op 25 mei 2007 heeft hij met KRC Genk een arbeidsovereenkomst voor bepaalde duur gesloten, van 1 juli 2007 tot 30 juni 2011. Op 29 januari 2008 heeft hij die overeenkomst eenzijdig en met onmiddellijke ingang ontbonden.

Bij vonnis van 25 mei 2009 heeft de Arbeidsrechtbank te Tongeren M. Dahmane veroordeeld tot een beëindigingsvergoeding van 878.888,88 euro bruto, te vermeerderen met de wettelijke intresten vanaf 29 januari 2008 en de gerechtelijke intresten vanaf 19 februari 2008 tot de dag der algehele betaling.

M. Dahmane heeft tegen dat vonnis hoger beroep ingesteld. Het Arbeidshof te Antwerpen stelt in de eerste plaats vast dat de overeenkomst zonder dringende reden werd verbroken en dat M. Dahmane bijgevolg een beëindigingsvergoeding verschuldigd is aan KRC Genk. Gelet op de aard van de arbeidsovereenkomst, dient die vergoeding te worden berekend met toepassing van de wet van 24 februari 1978 betreffende de arbeidsovereenkomst voor betaalde sportbeoefenaars, hetgeen zou neerkomen op het bovenvermelde bedrag, berekend als «het lopend loon en de voordelen verworven krachtens overeenkomst», ten belope van 36 maanden.

Het Arbeidshof stelt echter een verschil in behandeling vast met de werknemers en bedienden die onder de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten ressorteren. Met toepassing van de artikelen 40 en 82, § 3, van die wet kan een beëindigingsvergoeding maximaal 12 maanden loon bedragen. Alvorens uitspraak te doen stelt het Arbeidshof te Antwerpen de hiervoor aangehaalde prejudiciële vragen.

Het Arbeidshof is zich ervan bewust dat het verschil in behandeling mede wordt bepaald door het koninklijk besluit van 13 juli 2004 tot vaststelling van het bedrag van de vergoeding bedoeld in artikel 5, tweede lid, van de wet van 24 februari 1978 betreffende de arbeidsovereenkomst voor betaalde sportbeoefenaars, waarvan het zelf met toepassing van artikel 159 van de Grondwet de wettigheid vermag te toetsen. Het is echter van oordeel dat het in de eerste plaats aan het Grondwettelijk Hof toekomt te onderzoeken of de prejudiciële vragen tot zijn bevoegdheid behoren.

III. *In rechte*

- A -

A.1. M. Dahmane wijst erop dat de vrijheid van arbeid als een fundamenteel recht wordt beschouwd in diverse nationale en internationale bepalingen, waaronder artikel 23 van de Universele Verklaring van de rechten van de mens, artikel 6 van het Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, artikel 1 van het Europees Sociaal Handvest, artikel 23 van de Belgische Grondwet en de artikelen 15 en 31 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Hij herinnert er ook aan dat het decreet d'Allarde van 1791 het recht op het uitoefenen van een professionele activiteit waarborgt en dat artikel 5 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en artikel 12 van de Grondwet de individuele vrijheid waarborgen. Aangezien de vrijheid van arbeid een fundamenteel recht betreft, is M. Dahmane van oordeel dat de uitoefening ervan door de wetgever moet worden geregeld en dat een delegatie van beslissingsmacht aan de Koning strijdig is met de artikelen 10, 11, 33 en 108 van de Grondwet.

A.2. M. Dahmane merkt vervolgens op dat de wet van 24 februari 1978 betreffende de arbeidsovereenkomst voor betaalde sportbeoefenaars in de eerste plaats tot doel heeft de werkgevers te beschermen tegen het vertrek van de spelers die met hen een overeenkomst hebben gesloten. In 1997 werd voor het eerst een koninklijk besluit uitgevaardigd dat het bedrag van de verbrekingsvergoeding bepaalt, terwijl die vergoeding voorheen gedurende bijna twintig jaar dezelfde was als die van een werknemer in een andere economische sector. Het koninklijk besluit zou zijn genomen in de nasleep van het arrest Bosman van het Hof van Justitie, dat het vrij verkeer van werknemers in de betrokken sector erkent. Dat arrest heeft enkel gevolgen wanneer een sportbeoefenaar aan het einde van zijn contract komt, situatie die de buitensporige verbrekingsvergoeding precies beoogt te vermijden. Voor een werknemer met minder dan vijf jaar anciënniteit

zou de vergoeding voor het verbreken van een arbeidsovereenkomst van bepaalde duur normaal anderhalve maand loon bedragen; voor een betaalde sportbeoefenaar kan dezelfde vergoeding oplopen tot 36 maanden loon.

A.3. De Ministerraad betoogt in de eerste plaats dat de prejudiciële vragen niet ontvankelijk zijn. Zij verwijzen weliswaar naar artikel 4, vierde lid, van de wet van 24 februari 1978 betreffende de arbeidsovereenkomst voor betaalde sportbeoefenaars, maar in werkelijkheid zou het koninklijk besluit van 13 juli 2004 in het geding zijn. Het voormelde artikel 4, vierde lid, bevat, in samenhang gelezen met artikel 5, tweede lid, van dezelfde wet, slechts een machtiging aan de Koning om de beëindigingsvergoeding vast te stellen. Het vermeende verschil in behandeling en de vermeende schending van het recht op arbeid zouden dus hun oorsprong vinden in een koninklijk besluit. De Ministerraad meent dat het Hof zich om die reden onbevoegd moet verklaren om zich over de prejudiciële vragen uit te spreken.

A.4. In ondergeschikte orde is de Ministerraad van oordeel dat de regeling van de beëindigingsvergoedingen voor betaalde sportbeoefenaars bij voortijdige stopzetting van een arbeidsovereenkomst voor bepaalde duur door legitieme doelstellingen wordt verantwoord, met name de stabiliteit van de ploegen, een evenwichtige sportcompetitie, de integriteit van de sport en de bescherming van de voetbalclubs tegen het weggooien van spelers. Bovendien berust de regeling volgens de Ministerraad op een objectief criterium, is zij redelijk verantwoord en is zij evenredig met de beoogde doelstellingen, zodat zij niet in strijd zou zijn met het gelijkheidsbeginsel. De toetsing van de regeling aan de vrije keuze van beroepsarbeid valt volgens de Ministerraad geheel samen met de toetsing ervan aan het gelijkheidsbeginsel, al wijst hij er in dat verband ook op dat de wetgever over een ruime beoordelingsvrijheid beschikt en dat een betaalde sportbeoefenaar mag worden geacht uit vrije wil en met kennis van zaken zijn arbeidsovereenkomst te hebben gesloten.

A.5. In zijn memorie van antwoord gaat M. Dahmane uitgebreid in op de ontstaansgeschiedenis en de context van de wet van 24 februari 1978 en herhaalt hij zijn standpunt met betrekking tot het antwoord op de prejudiciële vragen. Hij reageert evenwel niet op de exceptie van onontvankelijkheid die de Ministerraad heeft opgeworpen.

- B -

B.1. Artikel 4 van de wet van 24 februari 1978 betreffende de arbeidsovereenkomst voor betaalde sportbeoefenaars bepaalt :

« De arbeidsovereenkomst voor betaalde sportbeoefenaars voor een bepaalde tijd gesloten, moet schriftelijk worden gesteld in evenveel exemplaren als er belanghebbenden zijn ondertekend door elke partij. Een exemplaar dient aan de sportbeoefenaar ter hand gesteld te worden.

Is er geen geschrift dat beantwoordt aan de voorschriften van het voorgaande lid of is geen exemplaar ervan aan de sportbeoefenaar overhandigd, dan gelden voor deze overeenkomst de bepalingen van artikel 5.

De duur van de arbeidsovereenkomst mag niet meer dan vijf jaar bedragen. Zij zijn hernieuwbaar.

Werd de overeenkomst gesloten voor een bepaalde tijd dan heeft de benadeelde partij wegens het verbreken daar van zonder dringende reden voor het verstrijken van de termijn, recht op een vergoeding gelijk aan het bedrag van het tot het verstrijken van die termijn

verschuldigd loon. Deze vergoeding mag echter niet meer belopen dan het dubbel van die bepaald in artikel 5, lid 2 ».

B.2. De verwijzende rechter wenst van het Hof te vernemen of het laatste lid van die bepaling de artikelen 10, 11 en 23 van de Grondwet schendt doordat het tot gevolg heeft dat de vergoeding die een betaalde sportbeoefenaar bij het verbreken van een voor bepaalde tijd gesloten arbeidsovereenkomst aan zijn werkgever verschuldigd is, kan oplopen tot het bedrag van 36 maanden loon.

B.3. Artikel 4, vierde lid, van de wet van 24 februari 1978 beperkt zich ertoe te bepalen dat de vergoeding gelijk is aan het bedrag van het loon dat verschuldigd is tot het verstrijken van de termijn van de arbeidsovereenkomst, zonder dat zij evenwel meer kan bedragen dan het dubbel van de vergoeding bepaald in artikel 5, tweede lid, van dezelfde wet.

B.4. Artikel 5, tweede lid, van de wet van 24 februari 1978 bepaalt :

«Indien de overeenkomst voor onbepaalde tijd werd gesloten, is de partij die de overeenkomst verbreekt zonder dringende reden of zonder de bepalingen van het eerste lid van dit artikel in acht te nemen gehouden tot de betaling van een vergoeding waarvan het bedrag door de Koning zal worden bepaald op advies van het bevoegd Nationaal Paritair Comité. Bij ontstentenis van een koninklijk besluit is het bedrag van die vergoeding gelijk aan het lopende loon overeenstemmend met de nog verschuldigde lonen tot het einde van het sportseizoen met een minimum van 25 pct. van het jaarloon ».

B.5. Artikel 1 van het koninklijk besluit van 13 juli 2004 tot vaststelling van het bedrag van de vergoeding bedoeld in artikel 5, tweede lid, van de wet van 24 februari 1978 betreffende de arbeidsovereenkomst voor betaalde sportbeoefenaars bepaalt :

«Indien de overeenkomst voor onbepaalde tijd werd gesloten, is de partij die de overeenkomst verbreekt zonder dringende reden of zonder de bepalingen van het eerste lid van artikel 5 van de wet van 24 februari 1978 betreffende de arbeidsovereenkomst voor betaalde sportbeoefenaars in acht te nemen, gehouden de andere partij een vergoeding te betalen gelijk aan het lopend loon en de voordelen verworven krachtens overeenkomst, overeenstemmend met :

1° indien het jaarlijks loon niet hoger is dan 15.106,00 euro :

- vier en een halve maand indien de overeenkomst wordt verbroken tijdens de eerste twee jaren na de aanvang van deze overeenkomst;

- drie maanden indien de overeenkomst wordt verbroken vanaf het derde jaar na de aanvang van deze overeenkomst;

2° indien het jaarlijks loon hoger is dan 15.106,00 euro zonder 24.631,52 euro te overschrijden :

- zes maanden indien de overeenkomst wordt verbroken tijdens de eerste twee jaren na de aanvang van deze overeenkomst;

- drie maanden indien de overeenkomst wordt verbroken vanaf het derde jaar na de aanvang van deze overeenkomst;

3° zes maanden indien het jaarlijks loon hoger is dan 24.631,52 euro zonder 32.842,03 euro te overschrijden;

4° twaalf maanden indien het jaarlijks loon hoger is dan 32.842,03 euro zonder 98.526,10 euro te overschrijden;

5° achttien maanden indien het jaarlijks loon 98.526,10 euro overschrijdt ».

B.6. Wanneer een wettelijke regeling verwijst naar de nadere uitwerking ervan in een uitvoeringsbesluit, dient te worden bepaald aan welk van beide normen het in het geding zijnde grondwettigheidsbezwaar kan worden toegeschreven.

B.7. De eerste prejudiciële vraag betreft het verschil in behandeling tussen betaalde sportbeoefenaars, op wie de wet van 24 februari 1978 betreffende de arbeidsovereenkomst voor betaalde sportbeoefenaars van toepassing is, en de bedienden, voor wie de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten geldt.

Artikel 40, § 1, van de laatstgenoemde wet bepaalt :

« Is de overeenkomst voor bepaalde tijd of voor een duidelijk omschreven werk aangegaan, dan is de partij die de overeenkomst beëindigt zonder dringende reden vóór het verstrijken van de termijn, gehouden de andere partij een vergoeding te betalen, die gelijk is aan het bedrag van het loon dat verschuldigd is tot het bereiken van die termijn, zonder echter het dubbel te mogen overtreffen van het loon dat overeenstemt met de duur van de opzeggingstermijn, die in acht had moeten worden genomen, indien de overeenkomst zonder tijdsbepaling was gesloten ».

Artikel 82, § 3, derde lid, van dezelfde wet bepaalt :

« Indien de opzegging wordt gegeven door de bediende, mag de opzeggingstermijn niet langer zijn dan vier en een halve maand indien het jaarlijks loon hoger is dan 16 100 EUR zonder 32 200 EUR te overschrijden, noch langer dan zes maanden indien het jaarlijks loon 32 200 EUR overschrijdt ».

Uit die bepalingen volgt dat de vergoeding die een bediende bij het verbreken van een voor bepaalde tijd gesloten arbeidsovereenkomst aan zijn werkgever verschuldigd is, maximaal kan oplopen tot het bedrag van 12 maanden loon.

Uit de wet van 24 februari 1978 betreffende de arbeidsovereenkomst voor betaalde sportbeoefenaars kan evenwel niet worden afgeleid dat de sportbeoefenaars op dat punt gunstiger of minder gunstig worden behandeld dan de bedienden onderworpen aan de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten. Die vaststelling vloeit enkel voort uit het voormelde koninklijk besluit van 13 juli 2004. Het in het geding zijnde verschil in behandeling dient derhalve aan dat koninklijk besluit te worden toegeschreven, waarvan de bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet door de verwijzende rechter zelf dient te worden beoordeeld.

Aan die vaststelling wordt geen afbreuk gedaan door het gegeven dat het vergelijkingspunt, meer bepaald de regeling voor bedienden, in een wetskrachtige norm is neergelegd. De verwijzende rechter is immers bevoegd om te oordelen of een koninklijk besluit, zonder objectieve en redelijke verantwoording, aan de sportbeoefenaars een voordeel ontzegt dat de wetgever aan een andere categorie van personen heeft toegekend.

Daaruit volgt dat niet het Hof, maar de verwijzende rechter zelf, bevoegd is om zich over het in het geding zijnde verschil in behandeling uit te spreken.

B.8. De tweede prejudiciële vraag betreft de verenigbaarheid van de in het geding zijnde bepaling met het recht op de vrije keuze van beroepsarbeid, zoals gewaarborgd bij artikel 23 van de Grondwet.

Aan het recht op de vrije keuze van beroepsarbeid kunnen beperkingen worden gesteld, op voorwaarde dat die redelijk zijn verantwoord en niet onevenredig zijn met het nagestreefde doel.

Aangezien de omvang van de vergoeding, die een doorslaggevend element is in de beoordeling van de evenredigheid van de beperking, enkel op grond van het koninklijk besluit van 13 juli 2004 kan worden vastgesteld en niet op grond van de in het geding zijnde wetsbepaling, is het Hof niet bevoegd om op de tweede prejudiciële vraag te antwoorden.

B.9. Met toepassing van artikel 159 van de Grondwet, komt het de verwijzende rechter toe de bepalingen van het koninklijk besluit buiten toepassing te laten in zoverre zij niet in overeenstemming zouden zijn met de artikelen 10, 11 en 23 van de Grondwet.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

De prejudiciële vragen behoren niet tot de bevoegdheid van het Hof.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op de openbare terechtzitting van 18 mei 2011.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

M. Bossuyt